

10 forslag til etableringen af et samlet dansk totalberedskab

Regeringen meldte 20. februar 2026 ud, at der skal oprettes et egentlig totalberedskab i Danmark efter forbillede fra vores nordiske naboer. En vigtig melding, som KL bakker varmt op om.

Danmark står i den sværeste sikkerhedspolitiske situation siden 2. verdenskrig.

Den nye virkelighed betyder, at vi både skal skærpe vores evne til at afværge hybridangreb. Og samtidig bliver vi også nødt til at forberede os på, hvordan vi håndterer at blive ramt af destruktive hybridangreb. Angreb, som kan lamme vores civile samfund i kortere eller længere tid, hvis eksempelvis forsyningen af vand, varm og strøm ram-

mes, vores telekommunikation går ned, eller de bærende IT-systemer i vitale dele af velfærdssamfundet som ældreplejen eller skole- og dagtilbudsområdet bliver lammet.

Vores nordiske nabolande står i en tilsvarende situation, men er længere fremme i oprustningen af deres beredskab. Vi skal derfor lade os inspirere af vores nordiske naboer og oprette et egentlig totalberedskab.

Til det formål har KL udarbejdet 10 forslag til, hvordan vi bedst kan gå i vores nordiske nabolandes fodspor og skabe de bedst mulige rammer for, at kommunerne og øvrige samfundsbærende aktører i fællesskab kan løfte den store opgave, det er at etablere et egentlig dansk totalberedskab.

10 forslag til etableringen af et samlet dansk totalberedskab

1

Oprettelse af et nationalt koordinationsforum for beredskab

I en krisesituation er der brug for, at alle aktører i samfundet står sammen, bidrager og går i en fælles retning. Med afsæt i de gode erfaringer fra bl.a. den grønne trepart foreslår KL, at der etableres et forpligtende, nationalt koordinationsforum for beredskab bestående af de relevante ministerier og samfundsaktører fra erhvervslivet, lønmodtagere, kommuner, regioner og civilsamfundet. Forummet skal danne ramme om drøftelser, der kan skabe en fælles, national retning for oprettelsen af et samlet dansk totalberedskab på tværs af aktører og sektorer, bl.a. med afsæt i de øvrige forslag, som KL peger på herunder.

2

National plan for kriseøvelser

Det alvorlige risikobillede betyder, at der er et øget behov for at gennemføre øvelser, der forbereder myndighederne på at håndtere forskellige krisesituationer bedst muligt – både i den enkelte kommune og på tværs af kommuner, regioner og staten. Staten har meldt ud, at øvelser skal prioriteres i kommunernes beredskabsplanlægning, men ikke i hvor stort omfang, eller hvordan øvelserne skal udformes. Kommunerne har derfor brug for en national plan for øvelser af krisescenarier på tværs af myndigheder og sektorer – med vejledning og krav til øvelser.

3

Nationale rammer for krisekommunikation

Der er brug for en klar national koordinering af roller, ansvar og kommunikationsindsatser på tværs af myndighedsniveauer, så vi sikrer en tydelig og entydig kommunikation til borgerne både før, under og efter en krise. Kommunerne gør et stort arbejde, men savner en klar udmelding og koordinering fra de nationale myndigheder. Det er fx fortsat uklart, hvordan staten under en krise vil kommunikere ud til kommunerne.

4

Konkrete nationale krisescenarier

Der er behov for tydelige nationale scenarier for potentielle kriser og uønskede hændelser, som kan understøtte kommunernes beredskabsplanlægning, fx ved et stort og langvarigt strømnedbrud. Kommunerne har ikke forudsætningerne for at udarbejde de forskellige scenarier, da de fx ikke ved, om kommunikationslinjerne fungerer, om de har mulighed for at låne nødstrøm og nødvarme. Det nationale trusselsbillede bør oversættes og operationaliseres til en lokal kontekst, som kommunerne kan planlægge efter.

5

Nationale anbefalinger for de udsatte borgere

Der er behov for, at staten udarbejder anbefalinger målrettet sårbare borgere med begrænset eller ingen kontakt til kommunen, fx socialt udsatte borgere, der ikke bor på et kommunalt tilbud. Det er vigtigt, da det er uklart, hvad kommunens ansvar er – om noget – og hvad der er staten og regionernes ansvar. Målgruppen vil sandsynligvis have brug for hjælp og støtte, eller risikerer at blive endnu mere sårbare under en krise. Samtidig har kommunen ikke et umiddelbart myndighedsansvar, da der netop er tale om borgere, der ikke modtager hjælp til daglig.

6

Klar hjemmel til kommunale servicemål for fjernvarme- og gasforsyning

Kommunerne har mulighed for at udarbejde kommunale servicemål for vandforsyning, som selskaberne skal leve op til. Den mulighed har kommunerne imidlertid ikke, når det gælder gas og varme. Derfor kan kommunerne ikke kræve, at varme- og gasselskaberne har nødsystemer klar, så de også kan levere varme til fx botilbud, plejehjem og haller, selvom fjernvarmen i krisesituation er nede. Det betyder, at kommunerne kan blive nødt til at investere i store nødvarmeanlæg. Derfor bør kommunerne få en klar hjemmel til også at lave kommunale servicemål for fjernvarme- og gasforsyningen.

7

Lovgivning står i vejen for instruerende aftaler med forsyningsselskaber

Med selskabsgørelsen af affalds- og varmeområderne samt en eventuelt tilsvarende kommende regulering af vandområdet har kommunerne mistet muligheden for at lave instruerende aftaler med deres egne selskaber. I krisesituationer kan det stå i vejen for, at selskaberne kan hjælpe, fx ved at stille køretøjer, lokaliteter eller mandskab til rådighed. Et styrket beredskab kræver fleksible løsninger, og derfor bør selskaberne få mulighed for at indgå beredskabsaftaler med deres ejere i kommunerne, også selvom det er uden for deres hovedområde.

8

Ét samlet cyberforsvar

Danmark har i dag ikke ét samlet cyberforsvar, hvor stat, kommuner og centrale private aktører er samlet i én fælles struktur med klart ansvar og fælles mål. Den nye nationale cyber- og informationssikkerhedsstrategi berører emnet, men det er fortsat uklart, hvordan man nationalt vil arbejde hen mod et samlet cyberforsvar. Der er derfor behov for, at staten sikrer klare kommandoveje og faste digitale samarbejdsstrukturer, så det er helt klart, hvem der har ansvaret for at gøre hvad under et alvorligt cyber- eller hybridangreb – herunder hvad kommunerne kan forvente fra staten.

Klare meldinger på teleområdet

Kommunerne har brug for klare meldinger fra staten om, hvordan man kan kommunikere på tværs af myndigheder og enheder, hvis mobil- og teleinfrastrukturen mister adgangen til strøm gennem længere tid. Der mangler nationale meldinger på, hvordan vi forbereder os på, hvis teleinfrastrukturen kommer under angreb og lægges ned.

Nationale cyberøvelser

Et cyberforsvar virker kun, hvis det er handlekraftigt, og hvis vi alle – på tværs af myndigheder og sektorer – ved præcis, hvad vi skal gøre, når vi bliver angrebet. Det kræver øvelse. Derfor er der brug for, at staten indfører obligatoriske nationale cyberøvelser koblet til det almindelige beredskab, så vi på tværs af myndigheder kan reagere hurtigt og korrekt ved cyber- eller hybridangreb.